

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Helyben előfizethető Demjén L. és Keresztély Pál urak kereskedésében, hol egyes számkok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordantéza 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetéseket felvételnek: Helyben: a kiadóhivatalban, Demjén László könyv- és Keresztély Pál papírkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein & Vogler (Neuer Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wellzeile 22. sz.) Rudolf Mosse öf. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstraße 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttgart.
Nyilatkozzék: sora után 20 kr. előleg bevétele mellett, a szerkesztőséghez, czimzendők. Előfizetéseket a hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Előfizetési feltételek

„Kolozs. Közlöny“

1872-iki folyamára:

félévre 6 „ „ „
évnegyedre 3 „ „ „
egy órára 1 „ „ „

Az előfizetés minden hó 15-től megújítható.

Előfizetéseket helyben elfogad: a szerkesztőség, Demjén László ur könyv- és Keresztély Pál ur papírkereskedése.

Az előfizetési pénzek a szerkesztőséghez küldendők be.

A „Kol. Köz.“ szerkesztősége.

Pártjaink. Jelöltjeink.

III.

(KNG.) 1841. november 28-án békés reformmozgalmaink folyamatában, s nem a mai napokhoz hasonló izgalmas időben mondá Deák Ferencz a Pesten tisztelekre összesereglett, néphez szólva: „gyanusítás a legundokabb polgári bűn egy nemzet életében“. Hazánk nagy bölcsse akkor is aranyigazságot mondott, s ha még ma is vannak, kik annyi szomorú tanulság után sem látják be e fegyver veszélyes voltát, azok Nerohoz hasonlíthatnak, ki ábrándos dallamokat zenélt, midőn Róma lángokban állott.

Legtöbbször fogalomzavar a gyanusítás, kutforrása, s bár ily esetekben az illető öntudatlanul esik a „legundokabb polgári bűn“-be, de ez csak a beszámítás mértékét könnyíti, a törekvés, károkozás voltát azonban legkevésbé se szelidítheti.

A magyar nemzet századokon át érezte a nemzetellenes, idegen kormányok nyomását, zsarnokságát, s így a lelkiismeretlenségnek vajmi könnyű a kevésbé értelmesekkel elhitetni azt, hogy igaz hazafi csak az lehet, s csak az a független polgár, ki sem az állam, sem a város közügyeit nem szolgálja, hanem függetlenül él saját üzletének, iparának, gazdaságának.

Mily végtelen fogalomzavar, mily kézzelfogható tévhit! — Bebizonyítjuk.

A korlátolt eszűek azt tartják, azt hirdelik, hogy államhivatalnok nem lehet független polgár, tehát nem követheti saját meggyőződését, nem használhat szülővárosának, nemzete országának. A mierttel is hamar készen vannak, hisz szerintök az államhivatalnok egy kormány, vagy legjobb esetben az illető uralkodó párt vak-eszköze.

Ezt a vádat különösen az ellenzék hangoztatja. Például Kolozsvárt is azzal igyekeznek Hajós János népszerűségét csorbát ejteni, hogy államhivatalnok minőségét emlegetik fel; szerintök ez okon nem lehetne ő eléggé független.

Magyarország az 1848. és 1867-ki átalakulás és reformok által jogállammá lett, felvette a demokrácia népmesélő keresztiségét; a valódi demokrácia pedig a nemes öntevékenységet, a munkát becsüli legtöbbször, legyen az szellemi, avagy anyagi: a nemzeti irdalom, vagy az ország iparának, kereskedelmének, gazdaságának felvirágzására irányuló. Már a legregibb ó-kornak voltak demokráta államai, de sem az apró görög köztársaságok, sem Róma történetében nem találjuk azt feljegyezve, mintha a város és állam szolgálata ne

számított volna a hasznos munkálkodás nemel, a tisztességek közé.

Nálunk 1848. előtt is így volt, az államhivatalnokok osztálya közbecsülésben részesült, pedig hát nem felelős nemzeti kormány, hanem tisztelet dicasteriumok, kancellariák, helytartó tanács és főkományszék igazgattak, melyeknek élén olyan kormányfőfők állottak, kiket egy-egy idegen mindenható felelősségnélküli miniszter ajánlott, az abszolút osztrák császár kegyébe. Mai kormányunk tagjai a nemzet bízalma helyezi a kormány rudja mellé, s az államhivatalnokokat az alkotmányra eskü tett koronás magyar király nevezi ki, felelős miniszterei ellenjegyzése mellett. Ha tehát 1848. előtt tisztes volt az államhivatali pálya, ma legalább is tisztes oly tiszteltnek kell annak lenni. Különben az ellenzék maga sem hiszi, hogy az államhivatalnok független ne lehetne, csak kérésesszökök használja, speculálva a gyengébbek előítéleteire; mert hát tudják ott balfelől is, hogy Gyhycz Kálmán pártvezérük is volt államhivatalnok és pedig nemcsak Deák Ferencz igazságügyeri államtitkára, hanem szolgálta az előtt a Metternich kormányt is.

A zavarosban jól lehet halászni, ezért zavarja a balpárt az államhivatalnok fogalmát, becsülrli a köz érdekeiben való szellemi munkát.

Az európai államjog terén nagy tekintéllyel bíró tudós nagyobb tudós és tekintély ő e terén, mint a Kolozsvári ellenzék jelöltje Sámli L. — így ismerteti az államhivatal minőségét.

A kormányzó államhivatalok viselői, midőn hivatalosan működnek, nem működhetnek tisztán, mint pártmunkások, mert a hivatal az állam egészének és nem a pártoknak tulajdona. A hivatali cselekmény államcselekmény. Az államjog, kötelemben és jogositványában nem ismer pártokat; az alkotmány és az államjog szilárdan álló közös tulajdonát képezi pártkülönbség nélkül mindenkinek. Határok közé szorítják ezek a pártok üzemeit és tusát. Egy német tudós, Bluntschli J. K. mondja ugyan ezt; hanem azért szívünkre vehetjük, megfontolhatjuk azt, miután ott a tudomány — fájdalom, de igaz — bővebb kutforrásokból buzóg, mint minálunk.

Ezekből t. polgártársak láthatjuk, hogy a hivatalnok az állam közege és nem valamelyik párt vak-eszköze; azután, a hajdan nagy rómaiak és a ma trigyelt angolok legnagyobb államférfiai példát adtak arról, hogy lehet valaki államhivatalnok, miniszter, pártvezér és derék polgár, mert ezek egymást nem zárják ki, sőt együttvéve e szellemi tulajdonok egy köztisztviselőt érdemlő polgárt még jobban ékesítik fel polgári erényekkel.

Hogyan lehet az államhivatalnok független képviselő, ezt bebizonyította az élet. Európa minden alkotmányos országában, ott élnek e hangyaszorgalmú, szakmüvelő férfiak az angol, a belga, a francia és az olasz, a német parlamentekben; a legkézzelfoghatóbb példát e részben az 1860-as évek mutatták fel Poroszországban.

Bismarck a német egység ma már megvalósult tervével vajúdott. E végből előbb újra kelle szervezni a hadsereget, s e mellett pénzt szerezni a vér és vas politikájára. A kamara többsége államhivatalnokokból állott, s még is volt elég függetlensége a költségek megtagadására; a jelenkor legerőszakosabb miniszterének államcsínyhez kellett folyamodni, oly erős korlát volt előtte az államhivatalnok-képviselők oppositioja.

és oldalainak minden négyszög hüvelyke 100 font nyomásmánk ellent állhatna. Azt hiszik, hogy azon összenyomott légnyomás, mely egy ily reservoirt betölti, elegendő lenne egy 6 kocsiból álló vonat City Hallból Hadlen Britgo-be légpótlék nélkül szállítani. E számvetés azon eredményeken alapszik, melyeket a süritett léggel tett kísérletek a Mont-Genis és a Hoosac átfuratásánál elérték. A gépnek sulya elősegíti a mozgás egyenletességét. Az ülések, melyek a kocsik közepében, akkép helyezvők, hogy az utasok háttal ülnek egymáshoz, nagyban segítik a suly összpontosítását és így a veszély elháríthatóságát.

Bartlett C. Ferencz, e vasút feltalálója, egy költségvetést állított össze, mely szerint ily tervű két fül- és lefelé vezető vasútvonal-előállítását két millió 500,000 dollárnál többre nem kerülne és 5 cennyi ár mellett naponta menő 9500 személy után a töké 7 százalék kamatja biztosítva lenne.

Az „English Mechanic“ című lap, egysínű vasútervet közöl, melynek feltalálója Haddan J. L.

A felépítmény egy három lábnyi magas és kellő vastagságú falból áll, a melyen felül rakott vágány van. Földmunkálatok teljesen szükségtelenek, minthogy a falat a föld egyenletessége szerint, hol magasabb, hol alacsonyabbra lehet építeni, a míg akár mily nagy nyíltávlatú hidak egy vasgerendából állanak, a köhidak pedig tényleg a közönséges hidak csak egy vékony szelvényét teszik, minthogy felső felületének szélessége nem

Thiers a diplomatai eljárásban és modorban ép a legnagyobb ellentéte Bismarcknak, s e nagy államférfiú nézete még is az, miszerint a hivatalnokok szükségese a parlamentben, hogy minden polgári állás képviselve legyen a törvényhozás körében.

De szükségese főleg azon szakértelmi talentumoknál, gyakorlati képességeiknél fogva is, a melyet az ily férfiak az ország javára ott hasznosíthatnak legjobban, a nemzet és hazára legtöbb sikerrel.

Mennyivel jobban és gyorsabban haladhat a törvényhozás, ha a kiküldött bizottságokban, az osztályok tanácskozásaiban, s a nyílt ülésekben gyakorlati szakérők tetteleg és folytonosan közreműködhetnek; mert a specialis enquete egybeihvá lassúságot eredményez, ezért Angliában ezeket is igénybe veszik, de még senkinek sem jutott eszébe az államhivatalnokot kizárni a parlamentből, senki sem vitatja azt, mintha egy derék és jeles államhivatalnok ne lenne független polgár jó országos képviselő, szóval az államtudomány elmélete ép úgy, mint az alkotmányos országokban divó gyakorlat és ezek alapján tett tapasztalat kétségenkívüli bizonyosságra emelte azt, hogy

az államhivatalnok minőség, nem ejt csorbát a polgári függetlenség, s ha az illető képességei országos képviselőre jelölki ki, ha a közbizalom bevalasztja, a mellett, hogy a parlament nélkülözhetetlen szakérőit szaporítja, egyszerűsminde biztosítja a czélszerűbb és nagyobb eredményű törvényhozást, a közszükségek méltányosabb kielégítését.

A Kolozsvári Deák-párt egyik jelöltje Hajós János, ki ellen csak azt tudják felhozni ellenségei, hogy ő államhivatalnok; bebizonyítottuk, hogy azért ép oly érdemes, független polgár, mint bárki más. Ő azon polgári osztályhoz tartozik, a mely mai művelt államainkban az alapot képezi; azon osztályhoz tartozik ő „mely nem áll oly magasán, hogy osztályzati érdekeit a nemzeti tömeg érdekeivel ellentétben képzelné, s azért mások fölött kény és kedv szerint uralkodni vágyó; nem áll oly alant, hogy mások suprematiai vágya eszközévé aljasulna; mely szerény szükségének szerény vagyonában, vagy munkás szorgalma gyümölcsében kielégítésre talál, a függetlenségének alapját önkebelében lelvén fel, magát sem pénzért, sem csillámokért áruba nem bocsátja.“ Ez osztálynak polgári érdemei tagja Hajós János, kinek az ellenfél előtt is csak az a bűne,

hogy előbb a város ügyeit szolgálta hiven és becsülettel, kitűnő képességgel és szép sikerrel, most meg a magyar államnak egyik kitűnő államhivatalnok.

az a bűne, hogy előbb közvetlenül polgártársai érdekeinek élt

ma pedig közvetve él annak, miután az állami ügyeket szolgálva a nép érdekeinek tesz szolgálatokat.

T. polgártársak! Az, a mivel Hajós népszerűségét akarnákrontani csak növelheti azt; mert a ki mindig a közügynek élt első bátalságától hajlott férfi koraig, mindig fölébe emelendő az olyan társzolgálatos függetlenségnek, mely a közügyekkel nem bibelődve saját becses énjének szolgálatára szorítkozik; — az ilyen hamarabb lehet függő — az önzéstől, mint az olyan gyakorlati és szellemi te-

több egy lábnaál. A mozgó tárgy kettős tárgyakból áll, a melyek a fal két oldalán akként alkalmazzák, hogy csak a főtök függnek össze és az egész suly a függőleges kerekre nehezedik. Minden kocsi alsó része vízirányos dörzskerekkel van ellátva, melyeknek rugói az egyensúlyt azon nyomás által tartják fenn, melyet a fal minden oldalára gyakorolnak. E nyomás vízirányos épületekre gyakoroltatik; Haddan nézete szerint azonban a kő, tégl, vagy betonból épült falat szükséges azon részekben kikövezni, a melyeken e kerek a falat érintik. A mozdony két vízirányos gözkazánból áll, a fal mindkét oldalán egy-egy a kocsikhoz hasonló állású kerekkel, van ellátva, de e vízirányos kerek a hajtokerek, a melyek képesek a falba a kellő erővel kapaszkodni, és rugóyméza kerekálpallal ellátva, nehogy a vakolatot vagy a kövezt felületét megrongálják; ez azonban emelkedésnél felesleges, minthogy a tégláépítmény felülete sokkal nagyobb tapadási erőt fejleszt ki. A kocsit ingását a vízirányos kerek rugói, melyek rendszeren a külső felületet nyomják, megakadályoztatják, habár a függőleges kerek meglehető gyorsaság mellett is szüntelen vízirányosan egy vagy más oldal felé hajlás nélkül futnak. Egy-egy kocsiban 8 személy ülhet háttal egymáshoz. 25 angol mérföldt a legnagyobb gyorsaság, melyet téglavagy kőfal mellett elérni lehet; ha nagyobb gyorsaság kívántatik, a falat betonból kell építeni. Nyilvánvaló, hogy a fal az ország anyagszer-készletéhez képest a legkülönbözőbb anyagokból összeállítható. Így fából vagy

hetségekkal felruházott férfiú, ki nemcsak az állam által reáruházott magas hivatalnak válik díszére, de polgártársai érdekeinek védelmére is képesítve van tehetségei által, mint vajmi kevesen polgártársai közül.

Ezért polgártársak! szavazatainkkal tisztoljuk meg városunk és hazánk egyik legderékabb fiát, s kiáltunk közakarattal: éljen Hajós János Kolozsvár képviselője!

Ismerjük el szavazatunkkal az ő városunk és szeretett hazánk szolgálatában szerzett érdemeit, hisz a mit elleni felhozniak kisebbsítésére ez az ő legnagyobb érdeme: a fardhatatlan és sikeres munkálkodás a közügy terén. Éltessük Hajós Jánost, mert benne nemcsak Kolozsvár ügyeinek alapos ismerőjét, de egy nagy törvénytudót is szónokot is tisztelünk, ki a haza és szülővárosa javára tömörde jót eszközölhet fényes tehetségeivel; mert multja, jelleme, képességei kezeskednek arról, hogy Hajós János, mint Kolozsvár képviselője csak tisztességet szerzend számunkra az ország parlamentjében, s ezt nagy tekintéllyel és sikerrel vendi a mi érdekeinket; városunk edes fia ő, ezért munkált köztünk; értünk fog dolgozni ott is az országházában: éljen Hajós János!

Midőn ily férfiú mondhat magának, edes szülőföldének Kolozsvár, akkor miért kellene pesti ismeretlen quantitás követelő, kivált midőn értelmi tekintetben is százszorta derékabbat talál Kolozsvár Hajós Jánosban, saját polgárában. Az ellenzéki Ráth Károly ma már tudhatja, hogy hol fekszik Kolozsvár, de éretlenül maig semmit se tett, nem fáradozt, nem izdott, értünk a nehéz napokban, hanem most, a kibékülés teremtette jobb korszakban állit közinkbe s annyit ígér, hogy már ezzel ovakodása int, arra emlékeztet: az ígért szép szó. Nem is egyeb, mert hat a ki iparos léte a kockázatos politikájának hibe gyanánt mutatja be magát nekünk, az vagy nem érti (s hogy nem érti — bebizonyítjuk) az ipar és kereskedelem érdekeit, vagy ha érti s még is a köz és magánjogviszonyok megzavarásának útjára tér, azt árulja el, hogy nem tudja, hol kell az állam a legfőbb érdekeinek előmozdítását keresni: az 1867-ki kiegyezésre építő politika adott iparnak és kereskedésnek gazdaságának lendületet, a ki ezeknek felvirágzását óhajtja csak a Deák-párttal szavazhat, különben maga lába alatt vágná le a fát, önmagát szavazná le ezért ismételve kiáltunk szívből és lélekkel deakpartiak mindnyájan

éljenek Kolozsvár országos képviselői: Péchy Manó a Magyarországi és erdélyi részek halálát tetteivel kiérdemlő államférfi, és Hajós János Kolozsvár derék, független polgára, kik szülővárosunk érdekeit a haza javát élvizdek óta oly hiven és sikerrel szolgálják kitűnő szellemi képességeik egész teljével, s kik Kolozsvár műveltségét jó himevő, polgárainak általuk mindenben jól ismert érdekeit az országházában szintugy hivatal vannak képviselni.

Péchy Manó és Hajós János a törvényalkotás szellemi iparosai éljenek!

Ne menjünk a lépre! Nem vagyunk mi ezínek!

A Kolozsvári ellenzék Pál napján fényes fáklázzenével tisztelte meg jelöltjeit. A fákláz sok volt, a kíváncsiság is roppant tömeggel jelentek meg, hanem a

vasból is állhat, a mikor is a talpfák oszlopokon nyugosznak. A fa talán mocsáros vidéken legjobban ajánlható, minthogy ilyen helyeken a kőfal alapja nagyon is költséges lenne, másrészt pedig a kőfal sziklás talajon legalkalmasabb. Az ily szervezeti vasút költsége mértőföldenkint 500—1000 font sterlingbe kerülne; könnyebb forgalmu, t. i. négy személyre szánt személykocsi vagy 15 mászat vívó teherszakkal kötelező vasút 300 font sterlinggel, mint az jelenleg Aleppóban történik is előállítható. Ily szervezeti vasutakhoz a Manchesteri gyárak szállítanak mozdonyokat és kocsikat. E szervezet mindenestire nagy előnyt nyújt oly vidékeknek, melyek sokkal költségesebb, rendes vasutat el nem viselhetnek.

Ez ösmértelést eleinte egy technikai phantas-magorának vélné az ember, de beható gondolkodás után belátjuk azt, hogy az új systema nemcsak hogy nem absurdum, de sőt népes városokon keresztül, a hol csupán személyszállításról van szó, félreismerhellen előny nyújthat. Először kevés helyet foglalna el és az utazóknak sem világosságát, sem szellőztetését, sem közlekedését nem akadályozná. Az oszlopok azon csapító köveken építhetők fel, a melyeken rendszeren a távirdu rudak állanak. Másodszor a kocsik tökéletesen biztosan mozoghatnak, minthogy a vágányból ki nem ugorhatnak. Harmadszor ily vasút előállítása aránylag nem sokba kerülne. Mindez előnyök megerdémlik azt, hogy beható kritika tárgyává tétessenek, de nem szabad szem elől tévesztetni azt, hogy különösen ily tervvezet sikere annak kivételétől függ.

TÁRCZA.

Egysínű vasutak.

A technikai világ szeme szüntelen Amerika felé tekint, innen vár újat, nagyszerűt, rendkívülit. És csakugyan a „New-York Tribune“ egy újabb számban azt olvassuk, hogy New-Yorkban jelenleg a házak felett futó egysínű vasút terrajza és mintája van kiállítva. A terv következő: 18'-nyi magasságban az utca felett kovácsolt vasoszlopokon, melyek egymástól 25'-nyi távolságban a földbe vervők, egyenletesen sin megvégi. Ezen sin hosszában haladnak a kocsik, melyek két egy vonalban alkalmazott kereken mozognak; a kocsik mindkét oldalán két pánt függ le. E kerek, ha a kocsik mozgása jó szintén megfelelő oszlopok oldalán megerősített sineken forognak, és így a gyors mozgása folytan könnyen bekövetkező ingást megakadályozni és az egyensúlyt fenntartani segítik, a függőleges kerek vágányból való kiesését pedig lehetetlenné teszik.

A mozgó erő fenntartására összenyomott léggel telt tartókat ajánlanak, a melyek az utca két végén alkalmazott szivattyú segédelmével szüntelen megtöltődnek és a vágány hosszában futó csövek segédelmével minden négy-négy angol mértőföldre más a kocsik alatt megerősített tartókba levegőt árasztanak. A kocsik alatt alkalmazott tartók hossza 30' és átmérője 3' lenne.

mily sokan voltak a „választottak“, oly nem sokan voltak a választók.

A legeredetibb azon kortesfogás, melylyel a teljesen ismeretlen Ráth Károlynak nálunk akarnának népszerűséget szerezni: ő iparos, reá kell minden iparosnak szavazni, talán még akkor is, ha az ipar érdekeinek védelmével sincs tisztában, s Pesten jobboldalinak ismerik, míg nálunk baloldaliként figurál.

Uj neme ez a demáciának: e város polgárait is osztályokra akarják szakítani.

Nem elég, hogy a magyarságot itt ez oly nagyon fenyegetett erdélyi részekben pártokra osztották s magyart magyar ellen izgatnak?!

De hát a mi genialis Hajós Jánosunk nem kolozsvári iparosnak a fia-e? Nem szolgált-e Hajós János a legnehezebb napokban legalább tizszer annyit tettekel Kolozsvárnak, mint a mennyit mézes szavakkal Ráth és nevében mások most ígérnek a másébol?

Nézzetek körül Polgártársak magatok körül s jegezzétek meg magatoknak azon embert, ki mindenkinek sokat ígér, sokféle fogadkozik, nemde olyanok az ily ígéretek épen épen nem szükmarku atyafiak, hogy a közre nézve üdvös tetteiket bármelyikünk is kis ujja körme alá eldughatná úgy, hogy nagyító üveggel sem találna reá azokra a legélesebb szem.

Azután lehet valaki jó iparos, de azért annyit érthet a politikához, hogy akár eladhatják őt az országházában saját édes anyanyelvén is, kivált ha oly pártnak csap fel tagján, mely midőn verembe esett is, azt kiáltja, hogy a boldogság hetedik egében lakozik.

Az álom bár mily szép, elrepül.

Ha iparos akarnánk küldeni, akkor saját fiainkból kellene ám azt választani; mert az már egyszerű földeszek közt sem járja, hogy valaki egész ismeretlenül kö-zünkbe lépjen, s mi együgyű jóhiszemre bizzuk reá leg-féltehetőbb érdekeinket.

Az országházba olyant küldünk, ki jellemes, erdemes, képes, kit ismerünk, mert városunk fia, értünk izzadott, dolgozott, azért éljen Hajós János!

A deákpárti iparosok.

A Deák-párt működése a statistika világánál.

(D.) Ma, midőn az államközi kiegyezés embereit a jogfosztás az ország önállóságának eljátszása és a haza végmegrontolásának vádjával illeti némely ember, a ki a torkával gondolkozik, ma — mondom — nem lesz érdektelen néhány meztelen tényfelhozni, melyeket a statistika a deákpárti jogfosztó emberek országos tényeként jegyezett össze.

Sok mindenfelől eleget beszéltek és beszélnek mások: Szent-István koronája alatt helyreállt a régi területhez; igazságszolgáltatásunk, köz-igazgatásunk a reformok után van; lobogunk tengerek felett hordja a manyar czimert és becsületet; szavunkat meghallgatják a népek tanácsában, stb., stb. Én mindezekről, melyeket mások bőven elmondtak, hallgatok és csak oktatásügyünk meg közgazdaságunk terén gyűjtöm össze a főbb tényeket, melyek vádolt béke — és munkapártunk — a Deák-párt kezeiből származnak.

A népisoklárról, melyeket még csak boldogult Eötvösünk szervezett szőljön a jövő,

Polgári iskolának minden 5000 lakosnál többel bíró községben lenni kell a törvény szerint; **gymnasiumunk volt 1863-ban 126, — 27,769 tanulóval.**

Jelenleg van 157 gymnasiumunk 30,069 tanulóval;

1863-ban volt 22 reáltanodánk 2,701 tanulóval;

jelenleg van 28 reáltanodánk 5,611 tanulóval;

1863-ban volt egy gazdasági tanintézetünk;

jelenleg van 4: Keszthelyen, Debreczenben, Magyar-Óváron, Kolos-Monostoron;

1863-ban volt 6 jogakademiánk, jelenleg van 14.

Jelenleg van két egyetemünk és jelesen szervezett műegyetemünk, kereskedelmi akademiánk, stb.

Ezek csak nagy vonások!

Lássuk az anyagi haladásokat. Mint említők: tökéletes gazdasági tanintézet 1867-ben csak egy létezett, a magyar-óvári. Ehez járult az említett három új tanintézet, a hradeki földmives, iskola, erdőszegi vinczellérképezde, stb., melyekben ösztöndíjak és szabad ellátás által számos szegény ifjú részesül oktatásban. Más gazdasági tanintézetek tanszerekkel láttattak el vagy segélyeztettek. A tanulók száma az állami intézetekben négy év alatt 200-ról 552-re emelkedett. A gazdasági oktatás a népisoklakba behozott.

A kormány szaklapok és munkák kiadása által előmozdította a szakirodalmat. Rendezett dohány-, len-, kender-, kertészeti gyümölcs- és más kiállításokat. Selyembűbőkat osztott szét. Állított mintadohány-telepeket s mintapinczket faiskolákat s különféle intézkedések által előmozdította az állattenyésztést és a halgazdászatot. Lótenyésztésünk nemesítésére régi hírébe visszaállította a mezőhegyesi, kisbéri, bábolnai tenyésztőtelepeket, fedező állomásokkal rakta be az országot, a kormány kezelése alatt álló lótenyésztőtelepek 16 1/2 millió forint értékű képviselnek.

Uj magyar földtani intézet állítatott. Magyarország számos kereskedelmi s más szerződést kötött a külfölddel. Fiumében magyar fennérőszeti hatóság szerveztetett. 1870-ben 7, 1871-ben 61 kiállítás tartatott az országban. A

gazdasági egyletek száma 33-ról 46-ra emelkedett, stb.

Öt év alatt keletkezett 170 új gyárreszvénytársulat. 1867-ben az országban létező 4 bank forgalma 7 millió volt, ma van 68 bank 24 millió forgalommal. 1867-ben volt 56 takarékpénztár 43 m. betéttel, ma van 175 mintegy 130 millió betéttel. A biztosító intézetek száma 6-ról 15-re emelkedett.

Három év alatt népbank, takarékegyület, s hasonló nevek alatt 436 önszegélyző-egylet keletkezett stb. A posta 1867-ben Magyarországon (Erdély) 3447 mtföldön járt, ma jár 4943 mtföldön. Uj postahivatal 534 állítatott. A posta ma 5.600,000 mtföldet jár be évenként, tehát két annyit, mint 1867-ben. Bevételei 5 év alatt 45%-kal szaporodtak. A levélposta forgalma 1868-ban 32 millió, 1870-ben 40 millió volt, az emelkedés tehát két év alatt 22 1/2%-ot tesz.

Érték szállítatott 1868-ban 246, 1870-ben 426 millió, tehát 73%-kal több. — A távírdahálózat megkelesztetett. Belforgalma volt 1867-ben 758,000, 1871-ben 1.527,000 sürgöny; 1867-ben külföldre ment 48,600, onnan jött 53,100 sürgöny, 1871-ben kiment 81,900, bejött 75,800 sürgöny, az összes átmeneti forgalom pedig 5.493,000 darabot tett. A pesti tőrszének 1867-ben volt 579, ma van 1184 tagja.

Ezen adatok a forgalom növekedésével az ország általános anyagi emelkedése mellett bizonyítanak.

Vasutak dolgában Magyarország igen szomorú állapotban volt 1868-ban. Míg 1868-ban Belgiumban 1.3, Angliában 1.8, Braunschweigban 2, Badenben 2.8, Württembergben 3, Bajorországban 4.1, Poroszországban 4.8, Franciaországban 5 mtföldre esett egy mtföld vasut, Magyarországon 1867-ben 19, 1870-ben 12.9, 1872-ben 9.5 mtföldre, s 27,000 lélekre esik 1 mtföld vasut, ha pedig azon vasutvonalok ki lesznek építve, melyeknek engedélyezését a mult országgyűlésen a baloldal megbiúsította, minden 4.8 mtföldre fog esni egy mtföld vasut.

Megnyitattott 1867-től 1871-ig 299 1/2 mtföld; 1872—4-ben meg fog nyitattani 277 1/2 mtföld, mialtal két év múlva hazánk 857 1/2 mtföld vasutal fog birni, melyek a beléjük fektetett tőke szerint 650.184,000 forint értékű képviselnek. Az utolsó időkben még 308 1/2 mtföldnyi vasutterv terjesztetett a törvényhozás elé. Ha ezek a jövő országgyűlés által elfogadtatnak, Magyarország pár év múlva 1166 mtföld vasutal fog birni, melynek értéke 944.000,000 forint lesz. — Az államutak 53, a megyeiek 1064 mtfölddel szaporodtak. Utépítésre és fenntartásra öt év alatt 17.250.000 forint fordított, vízi utakra 5.930.000 forint stb. — Épül a fumei vasut, a fumei kikötő, kereskedelmi tengeri hajótársulat van teryben, a kormány a valuta helyreállításán és önálló nemzeti bank felállításán dolgozik stb. stb.

Ezen hiányos adatokból és nagy vonásokban adott vázlatból is látható azon nagymérvű lendület, melyet közgazdasági életünk az utóbbi években nyert.

Ez a párt, ez a kormány, mely eként dolgozik, fogja-e „végromlásba vinni az országot“? Oh pártunk geniussa, csak rohanj hát országunkkal azon az úton, melyen megindultál. Ine a tények maguktól beszélnek hangosan a Deákpárt politikájának javára.

Kolozsvárt, 1872 június 30-án.

(D.) Ma délelőtt tartá a helybeli baloldal nagy gyűlését, melyen Sámí László és Ráth Károly képviselőjölteknek kellett volna programjokat elmondani. 1 1/2 óra tájban, midőn a Redoute terme polgárokkal, gymnasialis és másnemű ifjúsággal jóformán megtelt, elnököt és jegyzőt választottak. Erre Tisza László elfoglalja elnöki székét és egy bombasztikus kortes-beszéddel „ecseteli“ az állapotokat a Lónyay-alkotmányosságot, és tökéletesen „meggyőzte“ hallgatóit arról, hogy csak az ő pártja mentheti meg a hazát, s hogy ők képviselik a „jövő“ zenéjét.

Ezután Papp Miklós ajánlja képviselőjöltnak Ráth Károlyt, Vajna ügyvéd pedig Sámí Lászlót.

Elnök egy küldöttséget kíván „meneszteni“ a jejlöttekért és e végből névsort olvas fel, megjegyzi azonban, hogy a kinek még tetszik, csatlakozzék a küldöttséghez. Elmentek. Egy időre elnök felfüggeszti a gyűlést, mialatt a buzgó hívek libatollakat osztogattak ki a párhíveknek.

Körülbelül 20 perczt eltelével megérkeztek a jejlöttek, velök jött a vihar, melynek „éljen“ hullámai csak akkor csillapodtak le, midőn a küldöttség vezetője a gyűlésnek a jejlötteket bemutatá.

A esend helyreálltával felszólt Ráth. Elmondá programját. Azon kezdte, hogy méltánylandó szerénységgel sorolta elő a mit nem tud ő, hanem erősen ígérte, hogy tanulmányozni fogja Kolozsvár viszonyait, szükségéit; ő azt hiszi, hogy nem kívánunk töle választói sok mindenfélét, mert ő csak iparos; bár nem is akar érdekképviselőt, népképviselőt helyett, hanem azért ő iparos képviselő. Járt ő ugyan iskolába, mely elméleti tanulmányokkal is foglalkozott, az iparos-szövetség megválasztá elnökének de ő főképp az iparal foglalkozni és beviszi a törvényhozásba a munkafelosztást. „Iparos“-programjáról szólott aztán, melyet az iparos-szövetség-káiejából irt ki és olvasott fel, azonban kevés biztossággal szakadozottan és felületesen. Sokan jogásztanul-

lónak is rossz neven vennék, ha nem nagyobb biztossággal és behatóbban felelnének a vizsgálat alkalmával hazánk ipari érdekeiről. A védvámok, monopoliomok, kivált-ságok eltörlése, a hadfelszerelés hazai iparra bizása, önálló nemzeti „bankrendszer“ olcsó tariffára ügyelő vasúti politika, iparos iskolák, adóreform a tisztá jövedelem alapján az indirect adózás fokozatos mellőzése utján, erős kézműipar, ha kell vámsorompók Ausztria és Magyarország között! Ezek azok, a melyeket Ráth akarna. Ő — ugymond — szabadság embere, az oly szabadság, melynek előfeltétele megvannak és mélyen járó gyökerei vannak; ő feltétlenül elveti a védvámokat, de ha kell, még is kész Ausztria és Magyarországon között vámsorompókat állítani fel. Ráth beismeri hogy nem államférfi — és ezt elhissszük, de ugylátszik, hogy még csak nem is logikus; mert nem romboltna le vámsorompókat a végből, hogy azokat külszöbeink előtt újra felépítse, ő maga, a ki annyira esküszik, hogy a szabadság embere, miszerént még így is esküdt: „Isten engem úgy segéljen!“

E beszéd, mely a nemzetgazdászban kontárkodó foszlány volt, rettenetesen megizzasztotta Tisza Lászlót, kivált midőn a képviselőjelölt nem tudta begyében tartani azt, a mit nem tud. Nő de azért az éljen vihar „szünni nem akart.“

Most Sámí László állott fel. Programmot igaz, hogy nem mondott, hanem előadást tartott „a béke és szabadság“-ról. Hallottunk szép találos mesét is, a felhőről meg a fáról. A fa esőt kért a felhőtől, de a felhő azt mondá, hogy csak a felső ágaknak adhat, mert az alsóknak nem jut yizéből. A fa erre azt felelte: nő, ha valamennyi ágaimnak nem tudsz esőt adni, akkor egy csepp sem kell! Mire az egész fa kiszáradt. E találos mesét mi — igazán szólva — nem értjük; ha csak a fa nem példázza a balpártot, mely nem tud zöld ágra — többségre — vergődni? . . . Már ez más! Sámí sok szép dolgot beszélt el kedélyesen. Az igazságról, jogról, szabadságról, stb. olyan dolgokat hallottunk, melyeket már bölcs Salamon is elmondott, sőt már Konfutsee is megírt, úgy mint az indiai mesét. Programmot azonban nem hallottunk. Annál feltűnőbb volt egy tétel, mely az állam-jog tudományában egészen új. Azt állítá ugyanis, hogy erősen hiszi, miszerint az, a mi Amerikában létezik és lehetséges az Magyarországon is lehetséges — már ha idővel is. Ugy látszik, hogy vélekedése szerint a természet rendjének semmi köze sincs az emberi társadalmakhoz! Grünland vagy az aequator, jég- vagy saharai, sivatag ép oly termő talaja a mivelődésnek, mint a tériók humussa? Azt gondolja, hogy a politika az államok sorsa, a népek fejlődési története és mivelődési folyamata nincs okozati összefüggésben a természet adott képződményeivel és körülményeivel?!

Szerítem ez téves nézet. Ha Sámí nem ismeri el a természet uralmát és határozó befolyását a társadalmi életre; ha azt hiszi, hogy Európából valaha Amerika lesz: akkor tagadja a napot, a meleget, a hideget; természetet képes alkotni és a társadalmi világ önalkotott képzelmehez idomítja a világrendszert. Vagyis Sámí eszméje, politikája világmozgató politika, a szó teljes értelmében olyan, a mely új természeti és társadalmi világrendszert képes alkotni, e világrendszer köz- és gyupontjává önmagát tevén, bolygóivá pedig a nem szavazó ifjúságot és a balhíveket.

E phantom mindenestre sokat érhet azok előtt, a kik nem a földön járnak, hanem üstökösökön nyargalják át ezt az árva világot. Kicsoda is kívánhatja az ily lényektől „földieknek“ való reális politikát, hadd játszdjanak ők az égiekkel és forogjanak aranyképzelmek bűbajos circulus vihosusában legalább így azt gondolják, hogy ők haladnak, más meg elmarad. Eljen az örökkévalóság! Sámí beszéde végén az éljenzésnek vége hossza nem volt.

A szónoklatok sorát Tisza folytatta. Azt ígérte, hogy a balpárt meg is teszi azt valóságban, a mit a másik párt csak prédikál; ők majd — a mit Sámí ígért — Amerikát csinálnak Európából — és Kaliforniát Magyarországból. (Ezt csak én következtetem így.) Tisza, ki tetről és tényekről csakis beszélt, nem látta a Deákpárt tényeit. Ugy hevenyében egy kis statistikával e lapok mai számában szolgálók neki, s ha parancsol, hát még több tényekkel is szolgálhatok, bő készlet áll rendelkezésére. Hanem aztán én is kérnem alásán, traktáljon bennünket is viszont azon tények elősorolásával, melyeket a baloldalnak köszönhet az ország.

Ugy hisz a! majd meg is felejtkeztem azon nagyszerű baloldali tényről, melyet az utolsó országgyűlés végén követett el: a heteken át tartó üres agyonbeszélgetésekkel 900,000 forintnyi kárt okozott azon polgároknak, a kiket most az adómentesítéssel hiteget.

Az így prédikálóknak himni nemde szerfelett bajos, polgártársak?!

Jobb volna oktatni, polgári kötelemekre tanítani a népet, a helyett, hogy ígérgetésekkel és elérhetlen dolgokkal futenek be képzeli tehetsége kallana alá és viszálnak a hívek jóhiszeműségével.

Egy korteszózlót is mutattak be e gyűlésben, melyre fel is esküdt a gyűlés kicsinyje nagyja ég felé emelt ujjakkal. Zöld Ferencz politikai kátét indítványozott s azzal a gyűlés éljenzés közt szétoszlott.

Felelet a támadó bal-poetáknak. *)

Tisztelt szerkesztő Ur! Engedjen helyet lapjában e soróknak, mert nem tehetem, hogy a „Magyar Polgár“ által a folyó évi június 23-án a Deákpárti nagy gyűlésen tartott beszédem következtében személyemre dobált „pisz“-köt zsebre rakjam. Ugy látom, hogy mégis igazat mondtam, különben nem vette volna elő a „M. Polgár“ ellenem a maga legfontosabb érveit és legélesebb fegyve-

*) E cikk tárgyhalmaz és az ünnepek miatt késői nálunk.

rét, a személyes pszizkolodást. Ismerjük őt jól e tekintetben, még pedig ez oldaláról, a ki nem szokta — mert nem tudja érvekkel megczáfolni a pártja elveiről és eljárásáról felhozott állításokat — tehát előveszi a maga szokott fegyverét, és elvi s tárgyilagos vitatás helyett sárral dobálja a személyt; úgy tesz, mint a kutya mikor a holdat megugatja. Azt hiszi a „M. Polgár, hogy diadalt aratott pszizkolodásaival, ráfogásaival, melyeket személyem ellen felhordott? Ebben nagyon csalódik. Az ő pszizkolodásaitól csak az irtózhatik, a ki a maga álláspontját megvédeni nem tudja, de soha sem az, a ki a maga helyét megállani képes.

Ha a „M. Polgár“ olvasó közönsége e városban kívülre nem terjedne, akkor még csak nem is hederiténék az ő boszút-líhegő kifakadásaira; mert tudja Kolozsvárnak a színe, gyöngye, mely a június 23-ki gyűlésben jelen volt, hogy mit beszéltem, miczélből beszéltem, és hogy beszéltem, s vajjon a végén belesültem-e a mint a „M. Polgár“ poetája megéneklé, vagy sem? De mivel a távollevők igen könnyen tévedésbe hozathatnak, nem tehetem, hogy hallgassak; pedig egész életemben kerültem azt, hogy a nevem bár minő jó tekintetéből is a hírlapokba jnsson, azért nem is olvasta ott senki azt, hanem betelik csakugyan itt: hogy az ember sorsát ki nem kerülheti, el jön az, minek el kell jönnie, ha az ember mind fut is előre. De hát tehetek-e én arról, ha a pártom ovakodásom ellenére engem állított éppen azon pontra, a hol zsákban mécskát árulni nem szabad, a hol a párt állásponjt a haza érdekében esmertetni szent kötelességünk? Helyes volna-e az, hogy midőn álláspontunkat ismertetem; hallgassak szépen, vagy legfelnebb csak meghunyászkodva beszéljek az ellenpárt álláspontjáról; mintha bizony egy haza felforgatására törekvő áramlat a józan gondolkozó hazafiak előtt valami tiszteltre méltó dolog volna; nehogy valakinek lelkiismerete megsértessék az igaznondás által? Vagy képzelhető-e egy pártállásnak helyes körvonalozása a nélkül, hogy az ellenpárt képe meg ne világíttassék, annak eljárása ne észleltessék? Hiszen a párt éppen azért viseli a párt nevet, mivel ellenpárt is van, s ha ellenpárt van, akkor nem lehet egyiket a másik nélkül ismertetni és körvonalozni úgy, hogy kiűnjék, melyik részen áll az igazság? A párt-kérdés egészen különbözik egyéni és országos tekintetben is a vallás erkölcsi kérdéstől, mely utóbbi a szívnék és léleknek ad nyugalmat, s azt zavarni nem tanácsos, bármint indokon alapszik is a vallásos meggyőződés, mert ezáltal a haza nincs veszélyeztetve; ellenben pedig a párt-kérdés olyan viszony, a mit a haza érdekében agyonhallgatni nem szabad, s e tekintetben a mások felfogását, meggyőződését kimélni nem lehet, mert a felfogás lehet téves, a meggyőződés pedig alapítalam és káros következtésű, ezt tehát bönözolgatni, sőt ostromolni is nem csak lehet, sőt az igazság kiderítése és a haza boldogsága érdekében szükséges is.

En se tettem egyebet a június 23-ki gyűlésen tartott beszédemmel, mint a mit a pártunk álláspontjának igazolása s viszonyaink körvonalozása megkívánt; kimutattam azt, hogy a balpárti politika, mely alkotmányunk és államiságunk alapját a kiegyezést kívánja megdönteni, s ezáltal a hazát veszedelembé sodorja, a rombolás és kalandok politikája, vagyis jobban mondva politika hiány; mert politikának, még pedig helyes politikának csak azon nézetet tarthatja minden józan eszű ember, a mely nem fölvel megy a falnak, hanem megfontolja, megalatolja a körülményeket, s azok szerint állapítja meg a kiindulás pontját, s mindig a jövőre néz, a multa pedig csak azért tekint vissza, hogy annak tévedéseiből okuljon, és kerülje jövőndőre való nézt azon zátonyokat, azon szirteket, melyek az állam hajóját szétzúzhatnak; megmutattam az ifjúság természetének ismertetésével, hogy a baloldali fogalom, mely szerint a hazát boldogítani kívánja, éppen olyan minorennis, mint maga az ifjú, a ki vele szövetkezik, ront, mielőtt meggyőződhetnék arról; hogy vajjon a fennálló institutio csakugyan megérdemli-e a lerombolást? és ront a nélkül, hogy tudná, mit fog azután a lerombolás után építeni, s vajjon egyedül töle függ-e annak megépítése?

Nekem niesen szükségem az Argirus hirtoria készítő és madár-töltő „Magyar Polgár“-tól politikát tanulni, s nem is tanultam én a politikát az ő iskolájában, hogy absolutoriumot adasson a poetájával; hanem én a politikát azon iskolában tanultam, melynek jelszava: jozan megfontolás és előrelátás, s miután ezen jelszót a Deákpárt elveiben találtam meg, tehát ahoz ragaszkodom, ha mindjárt a „M. Polgár“ poetája szerint annyit értek is a politikához, mint a ló a patikához; mert annyi ésszel bírok Isten kegyelméből, hogy a szalonát meg tudom különböztetni a szappantól, nehogy megegyem szalonna helyett a szappant.

A „Magyar Polgár“, hogy epés kifakadásának súlyt adjan és olvasó publikumát azon meggyőződésre bírja, hogy az én beszédem bolond észvesztett és az ő pártját megtámadó beszéd, azon fényes gyűlekezeti világos bizonyosság tétéle ellenére, a mely előtt június 23-án beszéltem, nem átálja reám fogni, hogy én a balpárti politikát bolondok politikájának neveztem, és nem azt irtam a „Közöny“ számára, a mit mondtam, holott, ha ép volt a referensének füle, meghallhatta volna, hogy kalandok politikájának mondtam, s ezt vissza-vonni soha sem is fogom, míg ő és pártja a közös apai ház fundamentumát turja, hogy ledöntse az épületet, melyből nem hogy jobbat, de még csak megközelítőt is ahoz építeni nem képes, de sőt tervet adni sem tud; hogy pedig a „Közöny“ számára másképen irtam volna, mint a hogy mondtam, erre nézve is hivatkozom a jelen volt elfogulatlan Deákpárti ítéletre. Tessék olvassa meg bárki a „Közöny“-ben megjelent beszédemet és az emlékező tehetség segítségével hasonlítsa össze avval, a mit föllem hallott, könnyen megmondhatja, hogy melyikünknek

van igaz? A „Közlöny”-ben megjelent beszédemben, miután az kijött, csak két hibát tudtam felfedezni, egyik a „reipublicae” szó helyett „reipublical”, a mi nyomtatási hiba, másik pedig az, hogy az arrogancia epitetuma a „szenyos” ki van hagyva, a mi onnan van, mert tölem a beszédet leíratás végett bekérték, s az illető figyelmű a maga felfogása szerint jónak látta az epitetumot kihagyni, mivel az arrogancia már magában foglalja a szenyest is, mert nemes arroganciát nem ismerünk, de ambíciót igen.

Az sem mellőzendő, hogy e „M. Polgár”-poetája az odájában az én számát görbének, s a fülemet hosszúnak énekelte meg; erre a tükörbe nézve, magam szemimnek nem hittem, azért másokkal bíráltattam meg, hogy csakugyan igaza van-e a poetának? s midőn mások annak ellenkezőjét állították, megvillant eszemben, hogy mekkorát tévedtem, midőn a „M. Polgár” verseit betűszerinti értelemben vettem, és megfellebbeztem arról, hogy a poetának a phantasia viszi a főszerepet, mindjárt tudtam, hogy itt tudós emberrel van dolgom, a ki jól érti a tropust, bizonyosan valami tropicus madár tömésével kellett bizonyosan hogy foglalkozzék; de arra is reá jöttem a verseiből, hogy azokat bizony neki még a gyűlés előtt kellett szerkeszteni, különben csaknem föllenthetett volna ekkorát, hogy a beszédemben a végén bele sült; hanem na megengedhető: „Cuncta licent stultis, pictoribus atque poetis.”

Tamási Sándor.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Feladott: Décsen jun. 30. 9 óra 40 p. d. e.
Érkez. Kolozsvárra jun. 30. 10 ó. 20. p. d. e.

Belső-Szolnokmegye felső kerületében
Földvári János 147 szótöbbséggel győzött
Simó Lajos baloldali ellenében.

Legujabb táviratok.

Fogaras, jun. 27. Nemzetiségi párt jelöltjei Mocsonyi Sándor és Babes mellett municipális hivatalnokok a vidéki választókra törvényellenes pressiót gyakorolnak.

Zágráb, jun. 27. A tartománygyűlés mai ülésében Mazuranics elnökké, Zsivkovic és Horváth Péter alelnökké egyhangulag megválasztották. Mazuranics székfoglaló beszédében hangsúlyozza, hogy egyhangú megválasztásában a békülékenység zálogát látja; ő az Ő Felsőég által szentesített, jogervényes törvények terén áll.

Frankfurt, jun. 28. A „Frankf. Presse”-nek távirják Párisból, hogy Franciaország az alkudozások befejezésével egy milliárdot lefizet, mire 25,000 német katona marad csak a megszállva maradó négy francia departementben, Franciaország azonban kötelezi magát, hogy a hadikárpótlás teljes törlesztéseig nem tétet semmi erődítési munkát.

London, jun. 27. Granville és Gladstone kinyilatkoztatták a parlament két házában, hogy a genfi döntő bíróság, visszatartotta az amerikai követet kártalanítási igényeket; és hogy Amerika bele nyugodván e határozatba visszavonta emez igényeit, míg Anglia viszont visszavette a döntő bíróság hosszabb időre leendő elnapolása tárgyában tett indítványát.

Páris, jun. 28. Rothschild Alfons Londonból visszatérve Versaillesba ment ki értekezni a kormányral. — Thiers tegnap oda nyilatkozott a párisi pénztézetek képviselői előtt, hogy a kormányt minden oldalról tömérdek tökeajánlásokkal halmozzák el s kiválóan külföldiek előnyös ajánlatokat tesznek.

Prága, jun. 28. Illékes helyről megcáfollják azon hírt, hogy a világiállítás alkalmával fejedelmi látogatásokra egy külön összeg vételnék fel a költségvetésbe.

Róma, jun. 28. A senatus tegnapi ülésében a külügyi budget tárgyalása alkalmával Venosta oda nyilatkozott, hogy a kormány Angliával egyetértve mindenkör védelmezte a romániai zsidókat s jövőben is ily politikát követ a keleten.

Bukarest, jun. 28. A hivatalos lap megcáfollja azon konstantinápolyi hírt, hogy a romániai zsidók ügyében legközelebb egy európai értekezlet összehívása várható.

Genf, jun. 28. A döntő bíróság holnap ülést fog tartani s, hihetőleg, a rendes ülések is nemsoakra megkezdődnek.

London, jun. 28. Az „Echo” a kormányhoz Genfből érkező hírek alapján reméli, hogy a fenforgó ügy kedvező eredménnyel rövid időn véget ér.

Madrid, jun. 28. Zorilla miniszterelnök egy köriratot intézett a hatóságokhoz, melyben oda nyilatkozik, miszerint a kormány nem tartja szükségesnek különös rendszabályokhoz folyamodni a szabadság megmentésére, a felkelést azonban a szárazföldi és tengeri haderők, valamint a polgárőrség loyális közreműködésével rövid időn elnyomni szándékozik, mind otthon, mind pedig Cuba szigetén, hogy így az ország területi épségét megőrizze. A körirat kifejti továbbá a kormány programját a belpolitika terén.

Trefort Ágost beszéde.

(Vége.)

Tény, melyet az országgyűlési tárgyalások és a jelöltek beszédei a jelen választási mozgalom alatt bizonyítanak, hogy ezen párt magát teljeszi a pragmatika sanctió és a 67-ki kiegyezési törvényeken, s következőleg háborúra kifelé, forradalomra az ország bensejében alkalmat szolgáltatna. De ezen urak irányában is engedjük meg, hogy céljaik félreismertetnek, s eselekményeik gyanúsíthatnak; de tekintsük csak azt, hogy mily tavokat képviselnek ők?

Programjukban szerepel: az általános szavazatjog, az indirect adók megszüntetése, a direct adók leosztása, a felsőház eltörlése, a kormányzati hatalom leszorítása minimumra. Ily tanok mellett, hogy egyébről ne szóljak, e pártnak többsége jutása okvetlenül az anarchiához, a caesarismushoz, s annak minden borzadalmához vezetne. Oly állapotok ezek, melyeket már egyszer túléltünk, s melyek ismétléséhez semmi kedvünk sincs.

Mi a balközépi ellenzékét illeti, sokkal inkább tisztelem annak legtöbb tagjait, kik közül sokkal barátságos lábon is állok, minthogy őket az előbbi két párttal egy fazékba dobjam. Ha gyakrabban állítottam, hogy ezen párt nem kormányképes, azt értem, hogy e pártnak politikája nem kormányképes. Nem vonatkozott az a személyiségekre.

Az eltérés, köztünk és e párt közt nem fekszik a belügyekben, s a reformkérdésekben, de a monarchia másik része iránti állásunkról vallott nézetekben.

És iten az eltérés főleg azon kérdésre soritkozik: kell-e közös vagy magyar hadsereg?

E kérdés elválaszt bennünket, és e kérdés részünkről minden transactiót kizár.

Öszintén óhajtom, hogy e párt azon jobb belátáshoz jusson, hogy a magyar hadsereg, pénzügyi szempontokat nem is tekintve, lehetetlen. A dualismus a hadseregben a birodalom felosztatásához vezet. Én óhajtom öszintén, hogy e párttal barátságos egyetértéshez jussunk és közös erővel a haladás pályáján mehessünk.

Ma azonban e párt nem kormányképes.

Közel fekszik az elenvetés, miszerint senki sem hiszi, hogy ezen ellenzéknek egyike vagy másika elkülönítve a többséghez jusson, de mind a három összesen többséghez juthatna és a kormányt átvehetné. E három párt annyira különbözik tanaiban, s törekvéseiben, hogy 14 napig sem maradhatna együtt. Ha önköi tehát az alkotmányos kormányt akarják, nem nélkülözhetik a Deák-párt többségét, e párt körén kívül csak az általános zavar és valamivel tovább az absolutismus van kilátásban.

Ha én önöknek nem tudok semmit ígérni, legyen szabad kiltásba helyezni azt mit tevők leszünk, ha ismét a többséghez jutunk? Intézményeink s törvényeink javítása által megfogják erősíteni a szabadságot és megszilárdítani a rendet.

Az ország anyagi fejlődése által fogjuk emelni az ország jólétét, fogunk törekedni az ország szellemi miveltségét előmozdítani.

Ezek után talán helyén lesz azon kérdéseket megérteni, melyek hozzám intéztettek. Mit értek én az egyházak az államtól való elkülönítése alatt, mi a nézetem az iskola törvényről, s miként értelmezem állásunkat Olaszország irányában? E kérdésekre válaszom kész. Azt hiszem, hogy azon ideál, mely után a szabadság embereinek az egyházi dolgokban vágni és törekedni kell, azon állapot, melyet Amerikában látunk, hol kormány és törvényhozás egyházi dolgokkal nem foglalkozik, hol valóság és egyház oly szentély, melyhez az állam nem nyúl. Magától értetlik, hogy ezen állapotban minden egyházi közönség saját ügyeit maga vezeti. Miután tehát nálunk a protestánsok a teljes egyházi autonómiát élvezik, nem lehet e jogot a katolikus hívektől megvonni. Ez csak az idő kérdése. Mi az iskolát illeti, én az iskola törvény alapján állok, melyet czélszerűnek, sőt bölcsnek találok. Minden egyházi közönségnek joga van iskolákat állítani, de az állam és a község oly országban, hol különböző egyházak és felekezetek léteznek, felekezeti iskolákat nem állíthatnak. S így állam egyetemünk sem birhat felekezeti jelleggel, de ha a katolikusok tudományos egyetemet Esztergomban vagy Nagy-Szombaton felállítanak, ha a protestánsok alapítványait összesítve, tudományos egyetemet életbe léptetnének, a tudomány és miveltiség csak nyerne, s kifogása ez ellen jőzanul senkinek sem lehetne. Az olasz politikára nem mondhatok egyebet, minthogy monarchiánkra nézve az egyedül üdvös külpolitika az, melyet jelenleg gr. Andrássy követ.

Valóban nagyon nevezetes, hogy emberek, kik a magán életben a becsületre és illedelemre tartanak, a választási mozgalmak közepett a legerköstelenebb eszközökhez nyulnak, úgy rólam is tetszet nekem mondani a végett, hogy a katolikusok jó indulatát elrontásák, hogy lutheranus vagyok, hogy pedig az evangélikusokat tölem elidegenítsék, hogy ultramontán vagyok, hogy az izraelita szavazatokat tölem elvonják, állították, hogy az emancipáció ellensege voltam.

Ezek egyszerű hazugságok. Én nem classifikálom az embereket, sem vallásuk, sem származásuk, sőt pénzüik szerint sem, én tisztelem az embert, belbecse és művei után.

Nem vagyok barátja az előjogoknak, de a szabadságot és a jogot egyenlő mértékkel mérem minden hitfelekezetek és minden népfajok számára.

Meg kell értenem még egy kérdést, mely személyes természetű, s mégis nagy elvi horderővel is bír. Szemére vettetik a Deák-pártnak, s különösen nekem is, hogy a kormánnyal mindenben és mindenkor keresztül kasul megyünk; de egy időben a miniszteriumnak szemére vettetik, hogy magát a Deák-clubb által vezetetti. Már kérdeim uraim, nem természetes-e, hogy mi a kormánnyal megyünk, minthogy a kormány pártuuk kifolyása.

Midőn nézetkülönbségek léteznek a miniszterium és a Deák-párt közt, azok értekezletekben, magánaton, s nem nyilvánosan egyenlítettnek ki. Igaz, hogy jó tréfa volna elleneink számára, ha mi a kormánnyal nyilvánosan civakodnánk, de ezen örömet nem fogjuk nekik szerezni.

Mondatik, hogy a parlamentarismus nemcsak a

többség, hanem a vitatkozás és az egyezkedés kormányrendszere.

De nincs köztünk senki, ki ezt kétségbe vonná. Lehetnek oly pillanatok is, midőn a miniszterium és a többség közt kiálló elvi eltérések fejlődnek ki, akkor kell a többségnek a kormánnyal szakítani, de akkor is meg kell gondolnia a többségnek, alkalmas időben történik-e a szakadás és van-e hajlama és ereje új miniszteriumot alakítani, másképp a többség magát nevésségessé teszi és az országban nem fog jó szolgálatot tenni. Ugyanazon egy párt nem lehet ellenzék és kormánypárt egy időben.

Ezek után talán felesleges volna önökkel mai nap még tovább értekezni s most csak arra kérem önöket, tartanak össze, hogy pártuunkat győzelemhez vezethessék.

Nincs itt szó személyem győzelméről, de azon nagy elvek győzelméről, melyek győzelme az ország és önök javával azonos.

KÜLFÖLDI HIREK.

A „Bohemia” szerint az orosz udvar igen élénk megelégedéssel vette azon közlést, hogy az ausztriai császár látogatást teend Berlinben. Vilmos császár tervezett oroszországi útja következtében az orosz cs. családnak egy kiváló tagja viszontlátogatást teend Berlinben.

Olaszország befolyását a keleten mindenáron fenntartandónak mondja az „Italia”, főleg most, midőn Törökország felszabadult a francia gyámkodás alól. E befolyásnak azonban nem szabad intriguakban vagy hatalom után törekvésben állani s pusztán önzetlen és barátságos tanácsadásra kell szoritkozni. Olaszország különben nem is iparkodhat terjeszkedni a keleten s így eljárása gyanut sehol sem ébreszthet, de Olaszországnak nem szabad felednie, hogy ott van a keleti kérdés, melynek megoldásakor ő is az érdekeltek közt leend, hogy azonban érdekeit megóvhassa, szükséges, miszerint mind Konstantinápolyban a török birodalom egész területén jól és méltóan legyen képviselve; mert most sokkal mögötte áll a tekintetben mind Angliának, mind Franciaországnak és Ausztriának.

Az orosz hadgyakorlatokon mint tudjuk, Ausztriát Vilmos főh. Németországot pedig egy katonatisztekől álló köldötség fogja képviselni s ennek következtében eme párhuzamot állítja fel a „Vossische Ztg.” a német-orosz és az osztrák-orosz viszonyok között viszonyok között: Oroszország hajlama a német birodalom iránti östörténeti és ez utóbbi területi nagyságának növekedésével csak szilárdult, míg Ausztriát a német birodalomtól történt kizárása óta egyedül mulékony diplomatiai forgalom tartotta össze Oroszországgal, Andrássy gr. azonban, ki Ausztriát, nem dresdai vagy frankfurti, de saját magyar szempontból tekinti háttérben az orosz-török viszonyokkal — sokat tehet a jó viszony megteremtésére.

14.—1872. sz. központi vál. Hirdetmény. Magyar királyi belügyminiszter ur ő nmltának f. év apr. 20-ról 1316. sz. a kelt s e városban is elölegesen már közzétett rendeletével kapcsolatban a bekövetkező országgyűlési képviselőválasztás esendje érdekében vetkező rendszabályok hozatnak köztudomásra:

1-ör. A választás egész folyam alatt, valamint aból kifolyólag is barminemű lármás föllépés akár a várososház előtt, azon belül szorosan tilva van; a várososház előtt, annak kapu köze, a léposözetek, folyosók s más elő-helyiségek tolongás- és csoportosulásoktól, melyek a választók szabad jöveletét és menetét akadályoznak, szabadon tartandók; választásnak nem jogosult egyének bármi színű beavalkozása, határozottan visszautasítatik.

Mindezekre nézve a rendőrség szorosan felügyel, s e kívül a választásnál külön megbízott és városi színekből készült jelvényt viselendő rendűgyelők is örködnak, s szükség esetében a megfelelő hatósági segélyvel lesznek támogatva.

2-ör. A választási teremben a hallgatóság csak is azon helyet foglalhatja el, mely a két ajtó közt padokon számára van kimutatva, s kifüggesztett táblával jelölve. E helyről a terem többi részébe elszéledni tilos; ugyanis ottan a körülírt kerített helyen a szavazatszedő bizottmány s a hozzá tartozó közegek járnak el tisztókban, az ezen kívüli hely pedig a jogosult választók számára van fentartva, kiknek szavazataik bemondhatása végett is onnan kell a szavazatszedő bizottmányhoz járulni.

Ennélfogva midőn a hallgatóság padjai megteltek, részéről további felgyülekezésnek, mely a választási terem dők teljesítésére akadályozólag hathatna, helye többé nem lehet.

3-ör. Bemennél a választók, valamint a hallgatók számára a 3. számú jegyzett s egyenesen a választási terembe nyíló pálmármesteri iroda, kimenetül pedig a teremnek másik ajtaja szolgálndnak.

Sz. kir. Kolozsvár város orsz. képviselőválasztási központi választmányának Kolozsvárt 1872. jun. 18-án tartott üléséből.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, június 28. 1872.

Féléves és évnegyedves t. előfizetőinket kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket mielőbb megújítani, nehogy a lap megküldésében fennakadás történjék.

A szerkesztőség.

Képviselőválasztások eredménye: június 28. estig: deákparti 193, ellenzéki 100, a Deákpart eddig nyert ötven választó-kerületet, veszített 17-et, tehát szaporodott 33 szavazattal.

— A király ő felsége és a koronaherceg Ischlből Salzburgba érkeztek.

— Lónyay Menyhért gróf miniszterelnök ur Bécsbe utazott.

— A „Pesti Napló” ezeket írja: A kolozsvári ellenzék, mint tudva van, Ráth Károlyt, az orsz. iparos-szövetség elnökét lépteti fel képviselőjelöltnek, és táviratokban hirdeti urbi et orbi, hogy „az összes iparosok” kötelességüknek ismerik Ráth Károlyra szavazni sat. Ez a humbug ritkítja pártját. Pesten Ráth Károlyt jobboldalnak ismerik; hogy milyen Kolozsvárott, azt nem tudjuk, de azt tudjuk, hogy az országos iparos-szövetség nem politikai pártcsoportozat, s csak az ipar érdekek védelmére alakult. Ráth Károly ur iparos-szövetség elnökségét baloldali kortes czélokra akarja kiszákmányolni, remélhetőleg kap majd Magyarország iparosaitól oly dementit, hogy hasonló agitatóktól elmegy a kedve. Az iparosok ne hagyják magukat elbolondítani. Az ipar érdekében áll mindenekelőtt a rend, a biztos fejlődés; a koczázató politika legelőbb is az iparnak szegi nyakát. Hogy mint kell szavazni az iparosnak, azt megmutatták hazánk nagy városai, meg Buda-Pest; ez legyen a példa Kolozsvárott is!

— Fogarassy Mihály erdélyi róm. kath. püspök ő nmlga a kézdi-sárlalvi iskola javára 200 frtot adományozott.

— Gyula-Fejérvár. A románok mintegy 200-an gyűlést tartottak. Baritit a választásokban részvételt ajánlja, kifejezve, hogy ismert „nemzeti program”-hoz való ragaszkodást; de a gyűlés nagy többsége a passivításra szavazott. Elnökölt dr. Ratiu.

— Erdészeti röpirat. A hazai erdőbirtokosoknak a jövő évi bécsi világkiállításban való részvételre serkentése végett Bodó Albert kir. főerdőmester igen időszerű röpiratot írt, melyet az országos erdészeti egyesület adott ki; ára 20 kr. E röpirat az erdészeti kiállításban járattan erdőbirtokosoknak részletes felvilágosítást ad azon tárgyakról, melyek kiállíthatók, s arról, hogy miként készíthetők ezek elő; a kiállításban való részvétel szükségességét pedig, hazai erdőgazdaságunk érdekében folyólag, a szakértelem meggyőző komoly hangján mutatja ki. A röpirat igen helyesen a magyar erdőbirtokosoknak van ajánlva, kiknek mi is ajánljuk, hogy azzal saját érdekeik szempontjából minél részletesebben megismerkedjenek.

— Udvarhely városa július 10-ikén tartandja országgyűlési képviselő-választását. Ezen változtatást a központi választmány azért határozta el, mert jul. 5-ikén Erzsébetvárosban vásár lesz, melyre a választók közül sokan szoktak elmenni. — A választás módjára nézve meghagyatik ezentulra is a nyílt szavazás.

— Máréfalvián jun. 23-ikán (vasárnap) ismét nagy égis volt. Mig a nép a templomban imádta az Istent addig gonosz lelkű emberek több helyt felgyújták a falut, és mintegy 60 gazdát juttattak nyomorra. Szervezett gyújtogató banda van e helységben vagy vidékén, miért is a szék hatósága kérni fogja a rögtön bírósági eljárást a gyújtogatók ellen. A kár mintegy 30 ezer forintba becsültetik.

— Folyó évi július 1-vel a belföldi dohány- és szivarkülönlegességek egy új árszabálya fog. életbe lépni, mi ezennel közhírré tétetik. Budán, 1872. június 21. A m. kir. pénzügyminiszteriumtól.

— A vallás- és közoktatási miniszter dr. Katona Mór helyettes tanárt a nagy-szebeni jogakademián, ugyanoda rendkívüli tanárrá nevezte ki.

— A vasárnapi hirdetett tűzijáték nem a tűzművész részéről közbűjött akadályok miatt másorra haladott, mit maga idejében hirdetni fog.

— A szentegyházutezában Lát-háznál egy 3 szobából, konyhából stb. álló szállás július 15-től fogva akár Szt.-Mihály, akár jövő Szt.-Görgy napjáig kiadó; értekezhetni Dr. Dobránszky Péter jogtanárnál vagy e lapok szerkesztőségénél.

— Mise Irányi Dánielért. A zsidó történelem egy meghatározott esete adott át az utókornak Hofolernes vezér korszakából, midőn Bethulia városát ostromolta. A lakosság áldozatot mutatott be a Jehovának; zsákba öltözött, bűjtölt, s körmenetekben esedezett szabadításáért. Pécs városnak egyik városrésze utánózta a szép példát és üdvözítő talizmánjával, a kortes-könyvecskével kivándorolt az ugynevezett „Schneberg”-re, s ott misét mondatott Irányi győzelméért. — Uglátszik azonban, hogy a mise nem használt; mert Irányi mindennek dacára megbukott.

Felelős szerkesztő: Sándor János.

NYILTTÉR.

[28—40]

Titkos betegségeket
és
tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker
biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebésztudor, szülész és szemész.
Rendel naponként: délelőtt 11 óratól 1-ig
és délután 3 óratól 5-ig.
Lakik Pesten, Lipót-város, nádorczicza 13. szám,
1-ső emelet 14. sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal választ adatik.

Hivatalos.

Sz. 13802. 2—3 (498)
A vallás- és közoktatási m. k. minisztertől.

Pályázat.

Ő császári és apostoli kir. felségének folyó évi május hó 29-én kelt legfelsőbb elhatározása folytán az 1872/3. évi tanévvel megnyitandó kolozsvári kir. tud. egyetemnél az alább nevezett tanszékek betöltése végett ezennel pályázatot nyitattik.

Ezen tanszékkel, ha rendes tanár által betöltik 2000 forint fizetés, 300 frinty lakpénz és 300 frinty évtizedes fizetési pótlék, ha pedig rendkívüli tanárnak kinevezetnek 1000 forint egész, 1200 frt fizetés és 250 frt szálláspénz van összekötve.

A betöltendő tanszékek a következők és pedig:

- I. A jog- és államtudományi karnál:
 - a) az egyetemes európai és hazai jogtörténelem,
 - b) a magyar és erdélyi magány- és bányajog,
 - c) az osztrák magánjog,
 - d) a törvénykezési eljárás, a váltó és kereskedelmi jog,
 - e) a római jog,
 - f) az észjog és encyclopaedia,
 - g) a büntetőjog,
 - h) a magyar közjog, közigazgatási és pénzügyi törvényisme,
 - i) a kath. egyház- és hűbérjog,
 - k) statisztika,
 - l) az alkotmány- és igazgatási politika,
 - m) a nemzetgazdasági- és pénzügytan,
 - n) protestáns, gör. keleti és unitárius egyházi jog.

Megjegyzendő, hogy a protestáns, gör. keleti és unitárius egyházi jogok előadása a többi fennevezett tanszék egyikével fog a folyamodók minőségéhez képest összekötetni.

II. Az orvos-sebészeti tudomány-karnál:

- a) a leíró- és tájboncztan,
- b) a korbboncztan,
- c) az élet- és szövettan,
- d) az általános kor-, gyógy- és gyógyszer-tan,
- e) a különös orvosi kor- és gyógytan,
- f) a különös sebészeti kor- és gyógytan,
- g) az elméleti és gyakorlati szülészek és nőgyógyászok,
- h) az elméleti és gyakorlati szemészet,
- i) az államorvos-tan,
- k) az élet- és körvegytan,
- l) az állatjárványtan és állati rendszert.

III. A bölcsészeti karnál:

- a) a kísérleti természettan,
- b) a felsőbb természettan,
- c) a felsőbb mennyiség-tan,
- d) az elemi mennyiség-tan,
- e) a vegytan,
- f) az állat- és összehasonlító boncztan,
- g) az ásvány- és földtan,
- h) a növénytan,
- i) a bölcsészet,
- k) a nevelés-tan,
- l) az egyetemes történelem,
- m) a hazai történelem,
- n) a történelem segédtudományai,
- o) az egyetemes és összehasonlító földrajz,
- p) a görög nyelvészet,
- q) a latin nyelvészet,
- r) a magyar nyelvészet és irodalom,
- s) a német nyelvészet és irodalom,
- t) a román nyelvészet és irodalom.

A pályázók életpályájuknak okmányokkal ellátott leírásával a tanári s irodalmi pályán eddigi működésüket, vagy különbeni alkalmazásukat és egyéb érdemeiket tanúsító okmányokkal felszerelt kérvényeiket, és pedig ha jelenleg már alkalmazásban vannak, előjáró hatóságuk útján, ellenkező esetben pedig közvetlenül ide, s pedig legfeljebb **folyó évi augusztus hó 10-ig** nyújtják be.

Budán, 1872. évi június 11-én.
A vallás- és közoktatási m. kir. miniszteriumtól.

Sz. 15806. 1872. 1—3 (502)
3379

Pályázat.

Alólírt magy. kir. pénzügyigazgatóság részéről felhívtnak mindazok, kik Alsó-Fehér-, Küküllő- és Hunyadmegye, Fogaras- és Brassóvidékek, nemkülönbön Háromszék, Szeged, Segesvár-, Medgyes-, Szászsebes-, Kóhalom-, Nagy-Sink-, Szerdahely-, Ujegyház- és Szászvárosszékek területén adóvéghelyi megbízatást 2 frtól 3 frtig terjedő napidíj elvezetése és a fuvaroköltségek szabályszerű megterítése mellett elvállalni hajlandók, hogy ez iránti szabályszerűleg belyezett írásbeli nyilatkozatukat tanulmányai és fedhetlen erkölcsi-ségük tanúsítására szolgáló közhitei bizonyítványokkal ellátva — és életkoruk, nyelvismeretük, s ugy régibb, valamint jelenlegi foglalkozási módjuk megjelölése mellett — alólírt igazgatóságához mielőbb, de minden esetre **folyó év július hó 15-éig** nyújták be, s azon alkalommal egyszersmind azon postadalmat is nevezik meg, a hová a nyilatkozatukra adandó választ megküldeni óhajtják.

A m. kir. pénzügyigazgatóság,
Nagy-Szeben, 1872. június 20-án.

Nem hivatalos.

Hirdetmény.

Kölcsonök kiadatnak 100 forinttól fogva fel-felét ingatlanságokra, 24—42 évre, 7 % mell. ft. (bezárlólag a törlesztési részlettel).
Bővebb tudósítás nyerhető Henrichetti Miksánál, Gyulaférvárt, alvinczi-utca 30-ik szám alatt.

2—3 (497)

GUGGENBERGER PÁL

diszáru-kereskedésében Kolozsvárt, még mind foly

a végeladás,
hanem még csak jövő hó 15-ig fog tartani;

a közönség tehát jól eseelekedend, ha sietni fog szükségteit ideje korán, a míg t. i. elegendő választék van, fedezni, mert később nem lesz alkalma oly valódi cikkeket, oly minőségben és oly jutányosan, mint itt, bevásárolhatni.

Különösen vidéki kiskereskedők figyelmébe ajánljuk e ritka alkalmat előnyös bevásárlásra.

(485)

10—20

Karlsbadi malom-, kastély- és bugyogó kut.

Karlsbadi csukorkák és savak.
Rendkívüli gyógyhatása folytán számos esetben, a természetes karlsbadi ásványvíz minden gyógyászati ásványvíz felett áll.

Különösen a gyomor, a végbél, a lép, a tüdő, a vese, a húdszervek, a dülmigrig, a csukorkák, a méh üdült bajaiában, valamint csúszban különösen ajánlható a karlsbadi víz használata.

A karlsbadi vizet otthon is úgy kell használni, mint a kútnál. A rendes adag minden reggel egy palack, melyet melegen vagy hidegen 20 percnyi időközökben kell meginni, ha lehet, sétálva a szabad levegőn, vagy otthon is az ágyban. A karlsbadi víz hajlóserejének emelése végett egy kávéskanalnyi bugyogó sőt kell bele tenni.

Hidegen használva nagyobb olvasztó ereje van a karlsbadi víznek, mint melegen.

Asvány-posvány, vasposványosó és lug,

borongatásokra és furdókra.
MATTONI ÉS TÁRSA
Asvány-posvány műveiből Franzensbadban, pótyszerű vas-posványfurdók helyett, valamint elő- és utógógyításul otthon igen hec-es s általában ajánlható **idült betegségekben**, a melyekben **vérhiány**, **hiányos vérképzés**, a szervek és hártáryk elszábadása, **röst idegzet**, a **műszerek tünysége** nyilvánulnak mint okok vagy következmények.

Giesshüblei savanyuvíz

„König Otto's Quelle“ Karlsbad mellett,
(az ausztriai Selters).
Legtisztább égvényes savanyuvíz.
Naponta friss töltéssel kapható a giesshüblei kútkelzelőség által.
Mattoni és Knoll Karlsbadban.
Ropiratók, árjegyzékek sat. ingyen.
Saját raklár.
Bécsben: Tuchlauben 14. és Maximilianstrasse 5.

10—12

„Wiener Commissions-Bank“

VÁLTÓIRODÁJA
— Kohlmarkt, 4 ik szám —
Kibocsát
vételjegyeket

az alább feljegyzett sorsjegy-csoportokra, s ez összeállítások már azért is a legelőnyösebbek közé számítandók, mert minden ily vételjegy tulajdonosának alkalom van adva, minden ily — és melléknyereményt egyedül megnyerhetni, s ezen kívül —

aranyban 30 frank és bankjegyen 10 forint kamattal részesülhetni.

A. csoport. (Eveként 16 húzás.) Havi 10 forint részletfizetés. — Az utolsó részlet fizetése után minden résztvevő következő 4 sorsjegyet kap: egy 5%-kos 1860-ki 100 forintos államsorsjegyet. Főnyeremény 300,000 ft. s a sorozatos sorsjegy 400 ftal visszaváltatik.

egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet.
Főnyeremény 600,000, 300,000 frank valóságos aranyban.

egy hrozg braunschweigi 20 talléros sorsjegyet. Főnyeremény 80,000 taller minden levonás nélkül, egy innsbrucki (tyróli) sorsjegyet.
Főnyeremény 30,000 forint.

B. csoport. (Eveként 13 húzás.) Havi 6 forint részletfizetés. — Az utolsó részlet fizetése után minden résztvevő következő 3 sorsjegyet kap: egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet.

Főnyeremény 600,000, 300,000 frank valóságos aranyban.
egy hrozg braunschweigi 20 talléros sorsjegyet. Főnyeremény 80,000 taller minden levonás nélkül, egy szász-meiningeni sorsjegyet.
Főnyeremény 45,000, 15,000 ftal delnémet ért.

Videki megrendelések pontosan és utánvéllel is eszközölhetők. — Nyeremény-lajstromok a húzások után bérmentesen — ingyen küldetnek meg.

3—15

(495)

A magas kormány által engedélyezett és biztosított
Pénzkisorsolás

1 millió 900,000 pr. crt tallért
tevő nyeremény-összegeggel, mely hét osztályban sorsolattik ki.

Főnyeremények pr. tallérokban: 100,000, 60,000, 40,000, 24,000, 16,000, 12,000, 10,000, 3-szor 8000, 3-szor 6000, 4-szer 4800, 4400, 8-szor 4000, 9-szer 3200, 10-szer 2400, 26-szor 2000, 5-szor 1600, 53-szor 1200, 104-szor 800, 6-szor 600, 206-szor 400, 256-szor 200, 340-szer 80, és mintegy 31,000-szer 44, 40, 20 stb.

Legközelebbi húzások:
folyó évi JULIUS 17. és 18-án,

mire egész eredeti sorsjegy ára **7 ft — kr. 0. é. fél** — **3 ft 50 kr.**

negyed — **1 ft 75 kr.**
Melyeket én az összeg bérmentett beküldése (legkényelmesebb ajánlott levelekkel) pontosan és titoktartással a legutóbbabbra is szétküldök. A nyeremények, úgy hivatalos az államczimerével ellátott húzási lajstromok minden érdekeltnek a húzás után azonnal megküldetnek. Terveket ingyen és bérmentve, Forduljanak bizalomteljesen a mindig szerencsés bankházhoz

Heckscher Zsigm.,

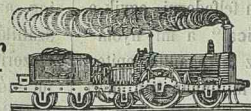
Hamburgban.

4—9 (493)

Ny. Gámán János örökösénél Kolozsvárt.

[500] 1—1

Magyar keleti vasút.

Tűzveszélyes áruk felvétele.

A gyulaférvárt-márosvásárhelyi vonalon eddig fenállott azon megszorítás, mely szerint ama tűzveszélyes áruk, melyek az üzleti rendszabály 32. §-nak tilatmánál fogva személyeket szállító vonatokkal nem szállíthatók, megszüntettetik, s jövőre nézve ezen tűzveszélyes áruk M.-Vásárhely és Medgyes felé (annak idején Segesvár felé is) minden két hónapban egyszer és pedig az egyenetlen számú hónapok első szombatján vétetnek fel szállítás végett.

A fennebbi határozmányok folyó év július hóval lépnek életbe. Minden egyéb tűzveszélyes áruk M.-Vásárhely és Medgyes felé (annak idején Segesvár felé is) továbbra is minden hetfőn, M.-Vásárhely és Medgyes felől pedig (annak idején Segesvár felől is) minden szombaton vétetnek fel szállítás végett. A nagyváradi kolozsvári vonalon tűzveszélyes áruk felvételére és szállítására nézve jelenleg fenálló határozmányok továbbra is érvényben maradnak.

Pest, 1872. június hóban.

A főigazgatóság.

Cséplőgépeket,

melyek egy óra alatt annyit végeznek, mint három cséplő egy egész nap, szállit 88 frton kezdve kezesség és próbaidő mellett

ifj. Weil Mór Majnai-Frankfurtban.

Coca-labdacsok I., II. és III.

Coca I. torok- mell és tüdőbajoknál, még előhaladt állapotban is fényes sikert eszközöl; coca II. megszünteti a legmakacsabb emésztés-háborgatásokat, gyomorhurutot, aranyér-bajokat, étvágyhiányt sat., és coca III. a leghatározóbb, sőt ki-pótolhatlan gyógyszer **ideggyengeség**, hypochondria, aszkór, s nevezetesen általános és különös **gyengeségi** állapotok ellen (pollutió, neml gyengeség sat.). Ara porosz gyógyszer-díjzab. szerint 1 doboz 2 frt, 6 doboz 10 frt o. ért. Bővebb felvilágosításul lásd: Wissenschaftl. Abhandlung über die Coca, ingyen a **szerencsén-gyógyszertár**-ban Mainzban.

Főraktárak az osztri-magyar birodalom számára:
Bécsben: **Haubner Ed.** am Hof.
Pesten: **Török J.** (456) 7—20

Megjelent és Demjén László

könyvkereskedésében Kolozsvárt és általa minden könyvtárusnál kapható:

Kolozsvár története.

Első kötet.

Oklevéltárral. (1.) Ös- ö- és középkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.

Egy külön kötet világszító rajzokkal. (36 tábla.)

Irta Jakab Elek.

Ára 10 frt.

(327)

33—*
Ez a E mindez tekintetben nagy, epochális munkát itt hosszasan dicsegetni és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város e munka kiadásával magának maradó emléket emelt. Siessen tehát e város értelmes t. közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjesztetni, hogy a nagyszorgalmu és szaktudós írta minél több kedvet öntsön e munka folytatására, melynek legeredményesebb része az utjabkor története lesz. A ki megszerezte, magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdeklél fogja lapozgalmi és benne bvárkodni, s a folytatását minden áron megszerezi magának.

Demjén László.

A Gámán J. örökösök

KÖNYV-NYOMDÁJA

(Kolozsvárt)

elvéllal s gyorsan és a legutányosabb árban elkészít mindennemű nyomtatványt a kir. törvényzések számára, el lévén látva a szükséges mintázatokkal.

Ezen kívül mindenféle könyvnyomdai munkák pontos és gyors elkészítésére vállalkozik.

(346) 24—

A nyomda a megfelelő számú gyors- és kézi sajtókkal van ellátva.